

ÜLIÕPILASLEHT

TARTU ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Tellimishinnad:

Siseriigis:	
1 kuu peale (postiga) M.	30. —
3 " " " "	90. —
1921. a. lõpuni " " "	240. —
Väljamaale:	
1 kuu peale (postiga) M.	45. —
3 " " " "	135. —
1921. a. lõpuni " " "	360. —

Kuulutuste hinnad:

Kuulutuste osas:		Tekstis:	
1/1 külge M.	1700. —	1/1 külge M.	2500. —
1/2 külge " "	900. —	1/2 külge " "	1300. —
1/4 " " "	500. —	1/4 " " "	700. —
1/8 " " "	300. —	1/8 " " "	400. —
1/16 " " "	150. —	1/16 " " "	200. —

Numbri hind Mk. 15.—

Toimetuse ja talituse aadress — Tartu, Rütli tän. 9, „Postimees“. Tel. 80.

Käsitirjad mitte-kirjasaatjate poolt arvatakse vastava soovivalduse põhjal realhonorari alla.

№ 10.

15. oktoobril, 1921.

II. aastak.

Üliõpilaskonna edustuse lähemast töökavast.

Eelviimses „Üliõpilaslehe“ numbris, arvustades üliõpilaskonna edustuse tegevust läinud õpeaastal, väitsin ma, et see tegevus vähe tootlik oli. Ühtlasi püüdsin selgitada neid põhjusi, millest see nähtus oli tingitud. Käesolevas artiklis tahaksin aga lähemalt puudutada edustuse edaspidist töökava, tahaksin tähelepanu juhtida nende küsimuste peale, mille lahendamine peaks sündima esimeses järjekorras.

Praeguse edustuse pea ülesanne on üliõpilaskonna organiseerimisviisi määramine ja sellekohase põhikirja loomine. Tal on otsustada küsimus, mis mitu hääd aastat meeli vallanud. Seks sai ta valitudki. Möistagi ei või ta oma tööd lõppenuks tunnustada enne, kui see ülesanne täidetud. Olud aga nõuavad, et võimalikult rutem uus edustus kokku astuks. Siit järgneb, et edustus peab tegutsema kiiremas tempos, et omad tööd juba käesoleval semestril lõpetada.

Põhjused, mis seda nõuavad, on järgmised:

Praegune edustus on valitud ligi aasta tagasi. Kui sel korral võis veel teda pidada üliõpilaskonna meeleolu väljendajaks, siis on nüüd seda raske arvata. Aasta jooksul on üliõpilaskonnas mõndagi muutunud. Paljud on lahkunud ülikooli pingilt, on juure tulnud palju uusi üliõpilasi, kel teised mõtted ja vaated kui vanul. Kuid ka vanade üliõpilaste vaated võivad mõnekski asjas teistsugused olla, kui aasta tagasi. Arusaadav, et üliõpilaskonna meeleolu võib üldiselt tuntavalt muutunud olla. Tuletagu ainult meele, et tänavu sügisel 40—50% uusi üliõpilasi juure on tulnud. Nii on võimalik terav lahkumine edustuse ja üliõpilaskonna vahel, harmooniline vahekord võib muutuda kakofooniliseks. See asjaolu peaks

sundima edustust kõige intensiivsemale tegevusele, et võimaldada hiljemalt juba järgmise semestri algul uue edustuse kokkuastumist. Ei tee aga edustus seda, siis võib ta ka sellest nõrgast toest ilma jääda, mis tal praegu üliõpilaskonnas olemas.

Ka teised põhjused nõuavad tungivalt üliõpilaskonna üldorganisatsiooni põhikirja kiiremat loomist. Juba edustuse enese aineline külg. Praegu puuduvad edustusel igasugused korralised sissetulekud. Selle tagajärjel kannatab edustus kroonilise rahapuuduse all. Edustuse rahanälg läinud õpeaastal oli nii terav, et ei jatkunud raha paberi ostmiseks. Ja otse taeva mannana tundus seepärast edustuse juhatuse poolt korraldatud peo sissetulek. Sai jalad alla üliõpilaste köök, hakkas elama „Üliõpilasleht“. Kuid panna lootus sarnaste allikate peale, kui peod, on riskant, sest siin on tegemist ainult õnneliku juhtumisega. Õnn on aga petlik. Kui aga edustus saab loodud püsivamal alusel, siis leidub ka püsivaid rahaallikaid. Siis on võimalik ka kindla eelarve kokkuseadmine ja töötamine selle piirides.

Praegune kindluseta seisukord aga seob edustust kätest ja jalust. Puudub võimalus, puudub jõud asuda kaugemale ulatavate ettevõtete juure. Mis suudab, näit., teha praegune edustus üliõpilasmaja, raamatukogu jne. heaks? Peale platoonilise sooviavalduse midagi. Meil tuleb tõsisele järelkaalumisele võtta osavõtt rahvusvahelisest üliõpilaste liidust. („Confédération Internationale des Etudiants“). See osavõtt on aga seotud teatavate rahaliste kohustustega, ja see asjaolu teeb praeguste tingimuste juures meie üliõpilaskonnale selle osavõtu küsitavaks. Et sarnasest loomuvastasest seisukorrast välja pääseda, peab edustus kõige pealt kindlustama oma jalgealuse, ta peab looma aluspinna, millele toetades võiks mõtlema hakata kaugemate eesmärkide peale.

Kuid üliõpilaskonna üldorganisatsiooni põhikirja loomine on võimalik ainult siis, kui edustus on ära määranud oma tegumoe, s. t. kui ta on loonud oma kodukorra. Kodukorra vastuvõtmine (projekt on juba kevadest saadik valmis) peaks seega olema edustuse esimene samm. On ju vaevalt mõeldav, et ilma kodukorrata, kus oleks määratud küsimuste arutamise viis ja kord, suudetaks kui mitte viljarikkalt, siis ometi teatavate tagajärgedega käsitada nii tähtsat küsimust, kui mainitud põhikiri. Sest selle arutamisel tuleb tahtmata takistusi ja raskusi, millest üle saab ainult varemalt kindlaks määratud normide abil. Meie tegevusele on veel tarvilikud raamid, nagu voolavale veele renn, et ta laiali ei valguks. Ja sarnaseks juhtivaks raamiks on kodukord.

On veel üks ülesanne, mis nõuab lahendust juba lähemal ajal, nimelt üliõpilaste üldine välismärk. See küsimus oli paaril korral arutusel ka edustuse koosolekul läinud kevadsemestril, kuid otsusele ei jõutud. Kuigi ei toodud midagi põhimõttelist ette üldmärgi vastu, siiski nõuti mõnelt poolt kindlama kava esitamist. Kava aga puudus, sest küsimus võeti üles kõige üldsemates joontes: sooviti ainult põhimõttelist otsust üldmärgi soovitavuse kohta. Nii ei jõutudki surnud punktilt edasi. Nüüd tõuseb küsimus uuesti päevakorrale, ja edustus peaks oma jaatava otsuse andma.

Nii siis: kodukord, üliõpilaskonna üldorganisatsiooni põhikiri ja üliõpilaste üldine välismärk — need oleksid põhjanevamad küsimused praeguse edustuse lähemas tööprogrammis. Jooksev elu veeretab muidugi veel mõned küsimused ette, mis lahendust nõuaksid. Muu seas tuleks

tihedamasse kontakti astuda mainitud C. I. E-ga, milline asutus võiks meie kohta olla määratu suure kultuurilise tähtsusega.

Edustuse tegevus läinud õpeaastal jättis palju soovida. Ta oli pikaldane ja hootu. Nüüd peaks edustus asuma intensiivsemale tegevusele, liikmed peaksid tõsisemalt võtma omad kohustused. Sest kui töö tempo jääb mullusega võrreldes muutmata, siis võime vaevalt loota meie „asutava kogu“ töö lõppu isegi kevadsemestri kestes. Kuid seda ei tohi sündida! Praegune edustus peab kiirelt oma töö lõpetama ja aset andma oma järeltulijale. Seda nõuavad niihästi edustuse kui ka kogu üliõpilaskonna huvid.

Tartus, 3. X. 21.

Arn. Susi.

Rahvusvahelisest üliõpilasorganiseerimisest.

Rahvusvahelise üliõpilaskondade organiseerimise katseid tehti juba 19. aastasaja esimesel poolel. Mõtte ülesvõtjad olid Skandinaavia üliõpilased. Lundis peeti a. 1842. esimene üliõpilaste kongress, millest osa võtsid Daani, Rootsi ja Norra üliõpilased. Sellele järgnesid kongressid Upsalas — 1843. a. ja Kopenhagenis — 1845. a. Mõte leidis elavat vastukaja ka teistes maades: Breslaus peeti a. 1848. kongress, millest peale Saksa üliõpilaste ka väljamaalased osa võtsid.

Vabale liikumisele tegi aga tõket poliitiline reaktsiooni ajajärk. Keelati ära igasugused katsed rahvusvahelisel üliõpilaste organiseerumise alal. Algatud töö tuli katkestada ja kauaks ajaks. Alles aastasaja lõpul hakkab mõte uuesti liikuma, Algatajateks olid seekord lõunamaalased. Brüsseli kongressile a. 1884. järgnevad teised Bolognos — 1888. MontPELLIERS — 1890. Lausannes — 1891. ja Madriidis — 1892. a. Organiseerimisest võtsid elavalt osa Prantsuse, Belgia, Itaalia, Hispaania ja Shveitsi üliõpilased. Töö näib hoogu võtvat, ehk viibib siiski veel alles otsimise ajajärgus: puudub kindel eesmärk, puudub kindel töökaava. Tugeva tõuke arenemisele andis itallase Giglio Tosi terve ilma üliõpilaste poole pöördud süttitav üleskutse, milles ergutati ühinema üliõpilasi vendluses ja sõpruses, et neid aateid kanda ka ilma, aidates seega vähendada viha ja vaenu üksikute rahvaste vahel. Üleskutsel oli suur mõju. Liidu asutamise kongressil Turiinis 1898. a. võeti ühel häälel vastu G. Tosi poolt ettepanud liidu põhikiri, millest punasena niidina käib läbi pätsifistlik ilmavaade. Liidu nimeks pandi „Fédération Internationale des Etudiants“, teisendina lühidalt „Corda fratres“.

Hooga alustatud töö „Gorda fratres“ ei leia aga tarvilist poolehoidu laiemates hulkades. Töö ei näi ka sugugi edenevat ja ei kanna oodatud vilja.

Uueks tõukejõuks on „Association of Cosmopolitan Clubs“ ühinemine „Corda fratresiga“ Haagi kongressil a. 1909. Ameeriklased tõid kaasa uut energiat ja praktilist vaimu. Siit peale hakkab „C. fr.“ töö laiemale alusele nihkuma, lähemale tegelikule elule. Tekkis tugev vool, kes „C. fr.“ ülesannet nägi peajasjalikult praktiliste küsimuste lahendamises; selleks pidi „C. fr.“ muutuma kõikide üliõpilasorganisatsioonide ühendavaks kesk-kohaks. 1913. a. kongressil on mainitud vool juba niivõrd tugev, et viib läbi muutuse „C. fr.“ põhikirjas, mille põhjal peale üksikute üliõpilaste ka

üliõpilasorganisatsioonid „C. fr.“ liikmeteks võisid astuda. Sarnane võit oli seda enam tähelepanuväärne, et „C. fr.“ põhikirjas punkt oli, mis põhikirja muutmist kategooriliselt keelas. Ilmasõda katkestas jällegi tööd mitmeks aastaks.

Sõja lõppedes algab aga elu üliõpilaskonnas uuesti ja seekord juba suurema eduga: Strassburgis 1919. a. ärareetud kongressidest võtsid osa 17 riigi üliõpilaskondade edustajad — tunnusmärki, et organiseerumise mõte juba õige laialdast poolehoidu leidnud.

Strassburgi kongressi tööd vaadeldes paistab silma, et sõda ka üliõpilaskonna peale tugeva jälje jätnud. Endised tähtsamad vaielusküsimused on tagaplaanil. Uueks tulipunktiks kongressil on keskriikide üliõpilaste C. I. E. tegevusest osavõtmise küsimus (ka praegu veel lahendamata). Arvamised läksid niivõrd lahku, et liitumise küsimus üleüldse küsitavaks ähvardas muutuda. Iseäranis kurjad sakslaste peale olid (ja on) prantslased ja belglased, nendega ühes ka rumeenlased. Vastasrinda asusid erapooletud (mõeldud on riigid, kes ilmasõjas erapooletud olid; lühenduse mõttes lubatagu ka edaspidi seda termini tarvitada): Hollandi, Daani, Norra, Hispaania, Luksemburg ja Shveits. Inglismaa ja Itaalia hoidusid esialgu oma arvamise avaldamisest. Ameerika näis kalduvat rohkem erapooletute poole.

Erapooletute seas tekkisid omakord kaks voolu. Ühed proponeerisid C. I. E.-ga koostöötamisest täiesti loobuda, kuna teisalt (peaasjalikult põhjamaalased) jõudude killustamist otstarvetuks peeti. Soovitati C. I. E.-ga ühineda, et organisatsioonis juba sees olles katsuda oma seisukohta läbi viia. Enamus toetas viimast ettepanekut. Otsustati lahkumõtte peale vaatamata C. I. E.-ga liituda.

Strassburgi kongressi peetakse rahvusvahelises üliõpilasorganiseerimises põhjanevaks. Siin seati üles konkreetsed sihid ja võeti vastu liidu põhikirja. Et viimane kogu organisatsiooni aluseks, toon ta tervena tõlkes:

Confédération Internationale des Etudiants (C. I. E.) põhikirja.

I. peatükk.

Siht, koosseis, kooskäimise koht, kestvus, liikmeks astumise ja väljaheitmise kord, liikmemaks.

1. art. On asutatud rahvusvaheline üliõpilasliit, tema ülesanded on:

1. Liitunud maade üliõpilaste vahel vastastikust lugupidamist ja head vahekorda luua.

2. Luua kestvat sidet nende maade üliõpilasorganisatsioonide vahel.

3. Juhtida vaimlikku tegevust.

4. Tutvuneda rahvusvaheliste küsimustega kõrgemate õpeasutuste tegevusalal ja üliõpilaste eluga vaimlikus kui ka materjaalses suhtes.

5. Kultuuri edendamiseks kaasa mõjuda.

C. I. E. kestvus on määramata ja tema tegevus ei olene ühestki poliitilisest ega usulisest parteist.

Asukoht on Brüsselis.

2. art. Iga maa astub C. I. E.-sse oma rahvusliku üliõpilasliidu kaudu. Kolme maa ühinemine võimaldab E. I. E. asutamise ja olemasolu.

Seni on C. I. E.-sse astunud: Belgia, Hispaania, Prantsusmaa, Poola, Luksemburgi, Rumeenia ja Tšecho-Slovakkia üliõpilasliidud. Maad, kus rahvuslikud liidud puuduvad, võivad kuni sarnaste liitude loomiseni C. I.

E. tegevusest osa võtta vabade liikmetena nõuandva häälega. Sisseastumine võib sündida kas ühe või mitme üliõpilasgrupi sellekohasel soovil.

Nii võtavad tõöst osa:

Inglismaa, Daani, P.-Ameerika Ühisriigid, Greeka, Holland, Itaalia, Norra, Rootsi, Shveits ja Lõunaslaavia.

Täisõiguslikuks liikmeks vastuvõtmine kuulub peakoosoleku võimkonda, kes küsimust art. 15. põhjal $\frac{3}{4}$ häälteenamusega otsustab, arvesse võttes ainult äraantud hääled.

Keskriikide ja nende liitlaste üliõpilaste vastuvõtmise küsimus C. I. E.-sse võib päevakorrale tulla alles siis, kui mainitud riigid rahvasteliitu vastu võetud.

3. art. Igal C. I. E.-sse kuuluval maal asutatakse rahvuslik üliõpilasliit. Seda võib luua kas üht või mitut üliõpilasgruppi aluseks võttes.

Rahvusliku üliõpilasliidu ülesanne on oma maa üliõpilastele töös abiks olla ja nende tegevust juhtida.

Rahvuslikud üliõpilasliidud määravad saadikud, kes nende edustajateks on C. I. E. koosolekutel.

4. art. Aastane liikmemaks määratakse iga maa pealt proportsionaalselt rahv. üliõpilasliidu liikmete arvule. Summa määratakse kindlaks kokkuleppel.

C. I. E. täidesaatva komitee kaasabil tehakse kihutustööd, et riikidelt toetust saada. Iga üliõpilane aitab kaasa, et oma valitsuse juures seda läbi viia.

5. art. Iga rahvuslik üliõpilasliit võib C. I. E.-st lahkuda, ainult tingimusega, et ta omad arved käesoleva aasta eest õiendaks.

Välja võib liiget heita C. I. E. peakoosolek art. 15. põhjal $\frac{3}{4}$ häälteenamusega äraantud häältest kas liikmemaksu maksmata jätmise korral, või mõnel muul kaaluval põhjusel.

Väljaheidetavale rahv. ül.-liidule tehakse ettepanek seletusega esineda.

II. peatükk.

Juhatus.

6. art. C. I. E. tegevust juhib Nõukogu, kuhu iga 5 täisõigusliku edustaja pealt üks valitakse.

Nõukogu liikmed valitakse kolmeks aastaks oma maade rahvuslike üliõpilasliitude poolt.

7. art. Nõukogul on järgmised ülesanded:

1. Täidesaatva komitee poolt aasta jooksul tehtud otsuste läbivaatamine ja, kui tarvis, parandamine.

2. Selle järele valvamine, et peakoosoleku otsused Täidesaatva komitee poolt täidetakse.

3. Peakoosolekule ette pandavate küsimuste arutamine ja päevakorra kokkuseadmine.

4. Täidesaatva komitee poolt peakoosoleku jaoks ette pandud C. I. E. eelarve kokkuseadmine.

5. Täidesaatva komitee poolt aasta jooksul tehtud sissetulekute ja väljaminekute kinnitamine ja aruande kokkuseadmine peakoosoleku jaoks C. I. E. rahalise seisukorra üle.

8. art. Nõukogu käib koos vähemalt üks kord aastas ja peale selle presidendi kutsel ehk $\frac{1}{4}$ Nõukogu liigete ettepanekul.

Hääled arvatakse maade järele: kusjuures igal maal üks hää on.

Kõikide saadikute osavõtmine pole tarvilik. Rahvusliikude üliõpilasliitude edustajad võivad voliniku nimetada, kes nende eest hääletamisest osa võtab.

Kirjalik hääle äraandmine on lubatud.

Hääletamise alla käivad ainult need küsimused, mis päevakorda üles võetud.

9. art. Nõukogu juhtimine on usaldatud Täidesaatva komitee kätte, mille koosseis: 1 president, 4 abipresidenti, 1 peasekretäär, 1 sekretäär ja 1 varahoidja.

10. art. Täidesaatva komitee ülesanded:

1. Terav järelvalve, et põhikirja täidetak.

2. Nõukogu koosolekute päevakorra kokkuseadmine.

3. Nõukogu poolt väljatöötatud töökava üleskirjutamine ja täideviimine.

4. Hädaliste juhtimisseaduste andmine kahe Nõukogu istangu vahel, millest igakord kirjalikult Nõukogu liigetele peab teatama.

5. Nõukogule jooksva aasta eelarve esitamine.

6. C. I. E. edustamine ehk edustajate määramine.

11. art. Koosolekuist kirjutatakse protokoll; protokollil algtekst kirjutatakse kahes eksemplaris ja kinnitatakse presidendi ja koosoleku sekretääri allkirjadega.

Peasekretääri korraldada on arhiiv; tema ülesanne on järele valvata, et Nõukogu ja Täidesaatva komitee otsuseid täidetak. Iseäranis peab ta hoolt kandma, et koosolekutel päevakorrast kõrvalekaldumisi ei oleks.

III. p e a t ü k k.

Peakoosolek.

12. art. Peakoosolek kutsutakse kokku iga kolme aasta tagant „Rahvusvahelise Üliõpilaskongressi“ nime all.

Peakoosolek astub kokku kas Nõukogu kutsel ehk kui vähemalt pool liikmetest seda nõuavad.

13. art. Peakoosolekut peetakse seal maal, millel rahvuslik üliõpilasliit eelmisel koosolekul nõusolekut avaldas peakoosolekut organiseerida.

Iga Peakoosolek määrab ära koha, kus peetakse järgmine kongress.

14. art. Vabade liigete edustajad võtavad peakoosolekust osa nõuandva häälega.

15. art. Liitunud maade rahvuslikud üliõpilasliidud saavad igaüks 9 edustajat Peakoosolekule.

Hääletamine sünnib maade kaupa. Hääled, mida iga maa annab, on järgmiselt jaotatud:

Rahvuslikku üliõpilasliitu kuuluvate üliõpilaste arv kasvatatakse terve maa kõrgemais õpeasutis immatrikuleeritud üliõpilaste arvuga, mis on kindlaks tehtud ametlikult valitsusasutuste poolt. Saadud arv jagatakse maa elanikkude arvu peale. Sel teel saadud arvudele 0—1, 1—10, 10—50, üle 50, saavad maad vastavalt hääli 1, 2, 3 ja 4.

Saadikud võivad ühe ehk mitu volinikku määrata, enda edustajaks ja enda nimel hääletamisest osavõtmiseks. Rahvusliikude üliõpilasliitude

vähemusgruppidel on õigus täiendavalt edustajaid saata, ent ainult nõuandva häälega.

16. art. Üldiselt kuuluvad peakoosoleku kompetentsi ülesanded, mis on ette nähtud art. 2 ja 3:

1. Nõukogu poolt ettepanud arvete kinnitamine.

2. Eelarve kinnitamine.

3. Töökava kokkuseadmine, mida Täidesaatev komitee järgmise istanguni teostama peab.

4. Põhikirja muutmise küsimuste otsustamine.

17. art. Peakoosoleku päevakorda juhib Nõukogu; päevakorras peavad tingimata aset leidma kõik küsimused, mis rahvuslike üliõpilasliitude poolt vähemalt 3 kuud enne koosolekut ära antud.

Täidesaatev komitee täidab peakoosoleku asjaajamis-büroo kohuseid.

IV. peatükk.

Mitmesugused ettekirjutused.

18. art. Põhikirja muutmise küsimust, milline see ka ei oleks, võib päevakorda võtta ainult kas Nõukogu ehk mõne rahvusliku üliõpilasliidu ettepanekul. Muutmise ettepanekud võetakse peakoosoleku päevakorda ainult sel juhtumisel, kui nad vähemalt kolm kuud enne koosolekut Nõukogule kirjalikult sisse antud.

Hääled arvatakse maade järele art. 15. ettenähtud korras.

Kirjalik hääle äraandmine on lubatud.

Põhikirja võib muuta ainult $\frac{3}{4}$ häälteenamusega äraantud häälest.

19. art. Peakoosolek kutsutakse kokku 3 kuud enne seda, kui C. I. E. tegevuse lõpetamise küsimus arutusele tuleb. Esitatud peab olema vähemalt $\frac{3}{4}$ saadikutest ehk nende volinikkudest. Kui see arv edustajaid kokku ei tule, kutsutakse järgmine koosolek kokku varemalt 6 kuu pärast. Koosolek on sel juhtumisel otsusvõimeline kokkutulnud liikmete arvu peale vaatamata. Kirjalikud hääle äraandmised on lubatud.

C. I. E. tegevuse lõpetamise küsimuste otsustamises on kõigis juhtumistes tarviline $\frac{3}{4}$ häälteenamus äraantud häälest.

20. art. Peakoosolek määrab ühe ehk mitu kommissari C. I. E. vara likvideerimiseks. Ülejääv varandus kingitakse kas ühele ehk mitmele rahvusvahelisele asutusele.

21. art. Käesolev prantsuskeelne tekst on ainukeseks põhikirja interpreteerimisallikaks.

Kongressil valiti ajutine Täidesaatev komitee, mille koosseis järgmine:

President — Jean Gerard — Prantsusmaa. Abipresidendid: Van Laer — Belgia, Jean Balinsky — Poola, Marius Georgesco — Rumeenia, Georges Beaufort — Tsheho-Slovakkia. Peasekretäär — Michel-André Kahn — Prantsusmaa. Liikmed: Pedro Sainz y Rodriguez — Hispaania, Georges Shommer — Luksemburg.

Peale selle valiti ajutiselt erakorralisteks liigeteks nende maade edustajad, kes täisõiguslikkudena liigetena C. I. E. tegevusest osa võtta ei või:

Cap. W. S. Morrison — Inglismaa, A. Moltke Leth — Daani, Charles Vibbert — P. Ameerika, Dem P. A. Popanaytan — Greeka, Beijnen — Hollandi, Gaetano Napolitano — Itaalia, J. Worm Muller —

Norra, David Moselius — Rootsi, Christian Chatenay — Shveits ja Milon Bogdanovitsch — Lõunaslaavia.

Praktilistest küsimustest, mis Strassburgi kongressil käsitatud, oleks vast tähendamistäht üliõpilastele kui ka dotsentidele hariduse jätkamise võimaldamine väljamaade ülikoolides. Otsustati samme astuda valitsuste juures väljamail „akadeemiliseks konsulid“, kelle ülesanne oleks teateid muretseda kodumaa üliõpilastele elamis- kui ka õppimisvõimalustest teiste riikide ülikoolides.

Kongressil avaldati soovi keskohta luua, kust kõigil üliõpilastel võimalik oleks saada kirjandust. Harutusel oli ka küsimus, kuidas kergendada raamatute muretsmist nende riikide üliõpilastele, kus rahakurs on madal. Lõplisele otsusele ses küsimuses ei jõutud.

Otsustati asutada C. I. E. häälekandja.

Septembris 1920. oli esimene Täidesaatva komitee istang. Tuli-punktiks oli jälle keskriikide osavõtmise küsimus. Erapooletud nõudsid, et põhikirjas art. 2. viimane osa välja jäetaks. Seisukord muutus õige tõsiseks. Oli moment, kus näis, et koostöötamine võimata. Seisukorra päästis president taktilise sammuga: Prantsusmaa rahvusliku ül.-liidu nimel teatas ta, et nemad erapooletute ettepanekuga ühinevad.

Võrdlemisi ägedaks läksid läbirääkimised ka rahvusvahelise ülikooli asutamise küsimuse juures. Erapooletutele näis, et prantslased siin liialt oma mõju maksuma panna tahavad. Rahvusvahelise ülikooli asutamise mõte leidis siiski üldist poolehoidu. Mainitud ülikool on avatud õpetöö jätkamiseks ja täiendamiseks kõikide maade üliõpilastele. Loengud on Inglise ja Prantsuse keeles (on lubatud ka teistes keeltes, kui keel küllalt tuntud). Ülikool korraldab kursusi, millest üliõpilastel õpevaheaegadel võimalik osa võtta. Esimene sarnane kursus on Brüsselis 5. kuni 20. septembrini k. a. Loenguid peavad 47 professori (Inglismaalt, Belgiast, Hispaaniast, Ameerikast, Prantsusmaalt, Hollandist, Jaapanist, Meksikost, Poolast, Shveitsist), kokku 143 tundi. Peale selle tutvustatakse üliõpilasi uuemate edusammudega teaduses, rahvasteliidu probleemiga jne. Üliõpilasi ja kuulajaid on seni õige palju üles annud.

Shveitsi üliõpilaste poolt teatati, et Prantsuse-Shveitsi ülikoolide algatusel on mõte käimas Shveitsis uuema aja nõuetega sanatooriumi asutada, mis oleks arstimiskohaks kogu ilma akadeemilisse perre kuuluvatele haigetele. Kavatsed on sanatooriumi nii sisse seada, et üliõpilastel võimalik oleks seal õppimist jätkata. Arstimine sanatooriumis oleks kõikidele kättesaadav, tarvekorral isegi maksuta. Asutamiskapitali suurus peaks olema 6—8 miljoni franki. Shveitsi edustajad pöörsid palvega C. I. E. poole, et viimane omalt poolt ettevõtet toetaks. Teade võeti soojalt vastu. Otsustati hea ettevõtte toetamiseks kõik võimalused ära kasutada.

Järgmine „Rahvusvaheline Üliõpilaskongress“ oli Praegas käesoleva aasta 23. märtsist kuni 6. aprillini.

Päevakorda kerkis jälle endine põlev küsimus — keskriikide osavõtmine C. I. E. tegevusest. Poola ettepanekul muudeti põhikirja art. 2, mis nüüd järgmine: Iga maa astub C. I. E.-sse oma rahvusliku üliõpilaskongressi kaudu. Kolme maa ühinemine võimaldab C. I. E. asutamise ja olemise. Need maad, kus rahvuslikud ül.-liidud puuduvad, võivad

C. I. E. astuda, ent ainult nõuandva häälega. Sisseastumine võib sündida kas ühe või mitme üliõpilasgrupi sellekohasel soovil. Iga sooviavalduse C. I. E. täieõiguslikuks liikmeks vastuvõtmise asjus annab president Täidesaatvale komiteele läbivaatamiseks. Peale seda antakse sooviavaldus läbikaalumiseks Nõukogule. Peale kahekordist sõelumist otsustab lõpulikult art. 15. põhjal rahvuslikku ül.-liitu vastuvõtmise küsimuse C. I. E. suveräänne peakoosolek $\frac{3}{4}$ hääleteenamusega äraantud häälest“.

See muutus põhikirjas ei rahuldanud aga kaugeltki vastasrinda. Sarnast mitmekordist sõelumist vastuvõtmise juures peeti täiesti üleaaruseks ja lubamataks. Nähti muutust välises vormis, kuna sisu endiseks jäi. Erapooletute koosolekul, millest ka inglased osa võtsid, tõusis jälle küsimus, kas üleüldse tarviline on C. I. E.-sse astuda ja kas mitte kohasem poleks uut liitu luua. Pikkade läbirääkimiste peale otsusteti siiski C. I. E. liikmeteks astuda.

Raskeks küsimuseks päevakorras oli inglaste ja shotlaste vastuvõtmine. Mõlemad tahtsid lahus teineteisest C. I. E.-sse astuda, ehk nad küll ühe riigi kodanikud on. Põhjendasid endi nõudmist sellega, et neil ajalooliselt üliõpilaskogud lahus on kujunenud ja et võimata oleks nüüd C. I. E.-sse astumise puhul neid ühendama hakata. Seisukord ähvardas jälle kriitiliseks muutuda, sest inglasi-shotlasi toetasid ka erapooletud. Oli karta jälle lagunemist, mida nii suure vaevaga vast alles sai kokku liita. Seisukorra päästis Poola edustaja Bolinsky oma kompromiss-ettepanekuga: inglased ja shotlased astuvad C. I. E.-sse ajutiselt lahus teineteisest, kuna küsimuse lõplik otsustamine järgmise kongressi otsustada jääb.

Kongressil võeti vastu Täidesaatva komitee poolt väljatõotatud määrused, milles muuseas järgmised küsimised:

a) Puudub kusagil maal rahvuslik ül.-liit, siis võib riigi üliõpilaskonda edustada üliõpilasorganisatsioonide poolt valitud keskjuhatus, kelle ainukeseks ülesandeks oleks üliõpilaskonna välisedustus.

b) C. I. E. keskbüroo luuakse Brüsselis. Tema ülesandeks on C. I. E. tööde tehniline korraldus: teadete kogumine, büroode loomine üliõpilaste vahetamiseks, üliõpilaste sanatooriumile toetussummade muretsemine, häälekandja korraldamine, spordi ja teiste komiteede loomine.

c) Liikmemaksuks määratakse $\frac{1}{20}$ vastava riigi rahaüksusest iga tegevliikme pealt.

Järgmine kongress otsustati pidada Varssavis 1924. a. ja Täidesaatva komitee istang 1922. a. Bukarestis.

C. I. E. kongressiga ühel ajal peeti Praagas ka n. n. „Üliõpilaste Kirjavahetus-büroode“ kongress, millest osa võtsid ka sakslased, kuna puudusid prantslased ja belglased. Kongress oli asjalik ja üksmeelne.

Arutusel olid praktilised küsimused, peasjalikult üliõpilaste vahetamise suhtes. Mõte leidis elavat poolehoidu kõikide poolt. Kõige raskemaks takistuseks on siin muidugi valuuta küsimus neile riikidele, kus rahakurss madal.

Arutati võimalusi, kuidas sellest mööda pääseda. Üks ettepanekutest oli järgmine: Üliõpilased annavad omas kodulinna omad elutoad büroo kaudu väljamaa külalistele tarvitada ja saavad selle eest toad elamiseks väljamaal. Bürood katsuvad võimalustmööda muretseda toad ühes täielise ülespidamisega, näit., perekondades, kus pojad ka väljamaal õppimas j. n. e. Tasu selle eest oleks sarnane, mis üliõpilasel mitte üle jõu ei

käiks. Kas sarnane kava teostatav ja kas suudavad bürood seda läbi viia, näitab tulevik.

Büroode ülesanne on oma valitsuste juures samme astuda, et väljamaale edasiõppimiseks sõitvatele üliõpilastele passid kui ka viisumid tasuta antaks. Üksikute riikide vahel on ses suhtes juba kokku lepitud.

Otsustati elavat sidet luua üksikute riikide üliõpilasorganisatsioonide vahel, olles alalises kirjavahetuses ja informeerides üksteist omast tegevusest.

Üldiselt kokku võttes pole büroode tegevuses aga midagi, mis puuduks C. I. E. tegevuskavas. Organisatsioon on loodud nähtavasti ainult selleks, et võimaldada läbikäimist keskriikide üliõpilaskondadega. On kord võimalus kõikidel C. I. E. tegevusest osa võtta, siis likvideerub ka arvatavasti büroode institut, kuna töö kõik ühte organisatsiooni koondub.

See on lühike kokkuvõtte tööst, mis on tehtud rahvusvahelisel üliõpilasorganiseerumise alal. Käesoleva kirjatüki andmed on võetud peasjalikult Dr. Julius Lips'i tööst „Die Studentenbewegung nach dem Kriege“.

*

Meil Eestis tuntakse rahvusvahelist üliõpilaselu õige vähe. Oleme seni täiesti isoleeritud olnud teiste riikide üliõpilasperest. Kõneldud on meil ainult „Soome sillast“, ent platoonilistest sooviavaldustest pole ka siin kaugemale jõutud. Tõsisemalt pole küsimus üleüldse käsitusel olnud, kuidas sidet väljamaaga luua ja mil teel teiste riikide üliõpilastega läbikäimisse astuda. Et see hädasti tarvilik, pole kahtlust. Suured kultuurriigid on otsusele tulnud, et üliõpilase ainult oma maa haridusega piirdudes nüüdsel ajal liialt vähe on. Läbikäimine teiste rahvastega nõuab ka nende igakülgist tundmist. Igal rahval on midagi omapärast, igalt rahvalt võib midagi õppida. Meile eestlastele on side väljamaaga otse mõõdapääsemata tarvilik. Meie ülikool on alles loomisajajärgus, meil puuduvad õpejõud, meil puuduvad erialadele vastavad õpeasutused; õpevahendid pole meil olemas, ajast ja arust läinud raamatud on Eesti üliõpilasele sageli ainukeseks allikaks teadmiste ammutamiseks. Ainukeseks väljapääsuteeks on side väljamaaga. Ja seda ka tulevikus. Oleme liiga väiksed, et meie ülikool suudaks võistelda suuremate ülikoolidega väljamaal, meid on vähe, et meie suudaksime enestele muretseda õpevahendid omas keeles. Ikka ja alati oleme sunnitud väljamaa poole pöörama. Seda parem meile, mida varem me seda teeme ja mida korralikumalt meie asja organiseerime.

Teiste riikide üliõpilased on ses suhtes juba nii mõndagi ära teinud. Meie oleme tööst kõrvale jäänud. Peame ruttama, et teistele järele jõuda.

Kuidas seda tehniliselt korraldada, selleks peaks meie keskedustus viibimata lähemaid juhtnõore nõutama C. I. E. keskbüroolt. Hea oleks muidugi, kui keskedustus ise C. I. E. kongressile edustajaid võiks määrata. Võimalik aga, et meil selleks veel ise organisatsioon tuleb luua (v. Täid. kom. määrused), milline töö kaugeltki lihtne pole. Aega meil selleks on aga õige vähe. Järgmine kongress on küll alles 1924. a., ent enne peab sooviavalduse Täid. komitee läbi vaatama ja selle istang on juba 1922. a. (arvatavasti kevadel).

Ühtlasi tuleb Eesti üliõpilaskonnal kindel seisukoht võtta üliõpilaste rahvusvahelistes vaieldusküsimustes: kas Prantsuse — Belgia, või erapooletute — Inglismaa orientatsioon. Küsimus on keeruline ja nõuab

enne otsustamist, mitmekülgist kaalumist. Soovitav oleks, et ses asjas rohkem mõtteid vahetataks.

Ka orientatsiooni omamine nõuab rutulist otsustamist: sellest võib oleneda meie seisukoht ka „Üliõpilaste Kirjavahetus-büroode“ suhtes. Omades Prants.-Belgia vaated peaksime vast solidaarsuse mõttes ka büroodega koostöötamisest loobuma. Vastasel korral peaksime viibimata „büroode“ keskkorraldusega kontakti astuma ja lähemale kongressile (1922. a. Lihavõtte pühil Lepzigis) omad edustajad saatma.

C. I. E. põhikirja artikkel 15. põhjal (sarnane valimismoodus on Belgia ettepanekul tarvitusele võetud) oleks meil kaks häält kongressil: (et statistilised andmed puuduvad, võtan arvud umbkaudselt) immatrikuleeritud üliõpilaste arv — 2500, rahvuslik üliõpilasliidu liigete arv — 1200 (arvatud on organisatsioonides 800 ja väljaspool organisatsioone — 400), elanikkude arv riigis — 1.500.000, Art. 15. järgi: $\frac{2500 \times 1200}{1.500.000} = 2$, — arv, millele vastab kaks täisõiguslikku häält C. I. E. kongressil. Ülaltoodud arvud võivad teised olla, ent vaevalt suudab see lõpparu tuntavalt muuta (ta võib kõikuda 1—10). Meie esinemine polekski nii väga halb, sest neli häält on suurim arv, mida soodsamal tingimusel üksik riik võib saada.

Sarnased on üldjoontes võimalused meie üliõpilaskonnal tööst osavõtmiseks rahvusvahelises organiseerumises. Asja tähtsust silmas pidades peaks meie üliõpilaskond viibimata tööle asuma. Tähtis oleks, et organisatsioonides küsimust lähemalt käsitataks ja ka põhimõttelisi seisukohti võetaks. Ka professuuriga tuleb kontakti astuda, sest küsimus puudutab tervet akadeemilist peret, vaimliku sideme loomine väljamaaga on tähtis ühtlaselt kõigile. Ülikooli õpejõududel tuleks eraldi küsimust otsustada, kas oleks võimalus õpejõude saata järgmistele rahvusvahelise ülikooli kursustele, kas oleks võimalik meil, kui see vaja, väljamaa üliõpilastele kursusi korraldada jne. Tähtis on võimalikult rohkem teateid koguda, mida meie väljamaalastele pakkuda võikime. Mida rohkem meie juure külalisi tuleb, seda suuremal arvul võime meie omi üliõpilasi ja dotsente väljamaale saata. Eneste vastu huvi äratamiseks väljamaa üliõpilaste seas ei tarvitse meil ainult Tartu ülikooliga piirduda, meie võime seks ära kasutada tervet Eestit, ja siin laienevad juba märksa võimalused.

Arvesse tuleb võtta ka seda, et kõik suurriigid hea meelega väljamaalasi eneste ülikoolides õppimas näevad: haridusega loodetakse laiendada endi kultuuri kui ka poliitilist mõju. Tahaksin loota, et ka Eesti vastu väljamaa täiesti ükskõikne ei ole.

Kui kõiki neid võimalusi arvesse võtta ja ka seda, et meid nii vähe ja teisi nii palju, siis polegi väljamaalased nii väga halvad. Ei looda ju muidugi keegi, et meie nüüd äkki imeallikad leiame, mida väljamaalased murruna vaatama valguvad. Kaugeltki mitte võimalik, et alguses ainult paarikümnega rehkendada tuleb (seda tohiks siiski loota, kui asja vähegi korraldada). Teisalt, ei taha ju ka meie tervet oma ülikooli in corpore väljamaale läkitada. Lepime esialgu piskuga. Aja jooksul avanevad avaramad võimalused.

Lõpuks pole sugugi tähtsusetu korraldada üliõpilaste vahetamist meie lähemate naabrite vahel. Siin puudub ka suurim takistus — kursivahe, ehk õigemini: kursivahe on meie kasuks. Lätis on elu sama kallis umbes kui meil, Poolas palju odavam, kuna Viinis elu ligi 30% odavam on

kui Tartus. Riia, Varssavi, Viin võiksid meie üliõpilasele nii mõndagi pakkuda. Võimalused polegi nii kättesaamatad, tarvis on ainult vastav korraldus, organisatsioon. Kõiki võimalusi, kõik teed peame meie ära kasutama, et meie üliõpilaskonnale välisilma pääsemist võimaldada. Tihedas vaimlikus sidemes olles teiste kultuurriikide akadeemilise perega, saades sealt kirjandust, vahetades vastastikku üliõpilasi — see kõik aitaks kaasa meie noorsoo arenemisele nii mõneski suhtes. Enam veel. Üliõpilaspõlves põimitud sidemed oleksid ka edaspidi meile kasulikud läbikäimises välisriikidega. On ju tänased üliõpilased homme seltskonna kui ka riigi juhid. Suudab meie üliõpilaskond vääriiselt esineda üldises üliõpilaste organiseerimises, suudame meie endile lugupidamist võita, siis on see suur edusamm ja mitte ainult üliõpilaskonna, vaid ka riiklikus mõttes. Meid õpitakse tundma lähemalt, meid harjutakse nägema iseseisva riigi edustajatena, ja see pole meile kaugeltki tähtsuseta.

Berlinis, 14. sept. 1921.

Richard Övel.

Mõnest päevaküsimusest üliõpilaskonnas.

(Vastuseks „Korporantile“, „Üliõpilasl.“ № 9).

„Üliõpilaslehes“ nr. 9 avaldatud artikkel ülevalseisva pealkirjaga käsitleb üliõpilaskonnas käsilolevaid päevaküsimusi niisuguse polemiseerimise viisiga, mis sugugi soovivat ei ole, sest see läheneb võtetele, mille pärast eelmine „Üliõpilaste Leht“ hingusele läks ja mille esilepääsu ei tohiks lubada, kui tahetakse praegust lehte päästa eelmise saatusest. Polemiseerivat laadi kirjutuste juures peaks olema algnõudeks faktide tõekstunnistamine ja nende õieti tsiteerimine; teiseks — loogiline side kirjatükis eneses ja kolmandaks, oma väidete põhjendamine, misjuures viimane ei tohi sündida oletuste peale rajatuna, mida võimata tõendada, kuigi neid võimata ka ümber lükata. Kui need nõuded arvesse on võetud, siis alles võib loota seda soliidisust, mis üliõpilaste vahelisel polemiseerimisel peab olema.

„Korporant“ omas kirjatükis riivab jälle seda kurikuulsat Soome laulukoori vastuvõtmist, mis kogu meie seltskonnas laineid löi ja mis kõige pealt oleks pidanud läbi sõelutama üliõpilaskonna enese häälekandjas. See jäi aga tegemata kevadise laialisõidu tõttu. Ehk see sündmustik küll juba unustuse hõlma jääma hakkab, kuid et „Korporant“ selle jälle üles on tõstnud, siis tähaksin erapooletumalt seisukohta võtta, mis põhjeneb faktidel. Täheandan, et sellega ei asu mina korporatsioonide vastu, vaid loen südlaseks edustuse, milles aga mittekorporante rohkem on, kui korporante.

Selleaegiste süüdistuste sisu seisis selles, et banketil, mis Soome laulukoori vastuvõtmiseks edustuse poolt korraldati, peeti ennast ebakorrektselt üleval ja et seal ainult alkohol joomiseks oli, kuna soomlaste seas mõnigi karsklane, koorijuhatajaga eesotsas, oli. Ksv. Peterson omas vastuses, mida „Korporant“ asjalikuks nimetab, eitab seda. Mis näitavad aga faktid. Peale alkoholi ei olnud laual mingisugust jooki, ja vett saadi alles sellekohase nõudmise peale. Mina ei õigusta

seda taktita ülesastumist, millega üks osavõtjatest banketil esines, kuid ei saa sellega veel maha salata fakte. Ning ebakorrektsuseta ülespidamise eest oli ju üks osavõtja-üliõpilane sunnitud oma organisatsioonist lahkuma. Kas võib olla veel „faktilisemat“ fakti, et banketil tõesti mitte-soovitavaid ja mittekorrektsed juhtumusi sündis. Neid fakte aga oma seletuses eitada, ei julgeks mina nimetada „asjalikuks“.

Ei tarvitse sugugi piima ja veega bankette toime panna, nagu „Korporant“ seda pilkavalt küsib, kuid vähemalt limonaad ehk selters peaksid viina kõrval ka laual olema nende külaliste jaoks, kes viina ei joo, sest nad ei ole selle pärast sugugi vähem austatavad. Niipalju soomlaste vastuvõtmisest.

Täiesti välja oleks võinud jääda etteheited selle kohta, kumbas teise vastu teravam on ehk püüab olla. See teravus vahekordades on juba niivõrd sisse juurdunud, et üle peaks olema kõigest sellest, ja õige suured tõendused peaks käepärast olema nii pro, kui contra, et ütelda: vaat see on teravam. Täiesti ilma põhjendamata jätab „Korporant“ oma ütelse „kusjuures üldmäärgi poolehoidjad õige teravad püüavad olla“. Ma ei tea, kas „Korporant“ keskedustuse koosolekul, kus üldmäärgi küsimust arutati, viibis, kuid mina olin seal ja võin „teravuseavalduse“ tõendusi just vastaspoolte poolt tuua, sest just nende poolt lasti ringi karrikeeriv joonistus üldmäärgi kohta, mida teha oleks võinud ülikooli koridoris, mis aga sugugi kohane ei olnud üliõpilaskonna keskedustuse ametlikul koosolekul, pealegi arutamise ajal. Niisama lasti sealtpoolt lendu üksikuid ütelse, mida lehes ei tahaks avaldada, kuid mida omale noteerisin edustuse asjaajamise iseloomustamiseks. Need näited avaldasin ainult selleks, et „Korporandile“ näidata, kuivõrd põhjendamata on teha praeguste vahekordade juures etteheiteid ühele poolele, ei taha aga sellega kogunisti süüdistada ainult vastaspoolt, nagu seda „Korporant“ teeb.

Keskedustuse tegevust korporantide juhatusel ajal kiites, peksab „Korporant“ osalt iseennast, sest kes jälgis keskedustuse koosolekuid mineval õpeaastal, see teab, et korporantide „fraktsioon“ kõige ägedamalt üliõpilaskõogi tegevust kritiseeris ja seda lõpetada tahtis, ning kui kõogi tegev juhataja ette pani teda vabastada ja kritiseerijaid tööle asuda, siis ei leidunud ühtki, kes sõandanud oleks seda vastu võtta, kuid kritiseeriti edasi. Et see tõsi on, võib tunnistada keskedustuse protokollid raamat.

Keskedustuse töö takistuseks loeb „Korporant“ ka arupärimist „de jure“ tunnistamise puhul. Soovitan jälle vaadata protokollid raamatust. Edustuse juhatusel tehti kohuseks edustada üliõpilaskonda pidustustel, organisatsioonidel osavõtmist vabaks jättes. Kui pärast pidustusi terve seltskond üliõpilastele ette heitis nende puudumist pidustustelt, päriti aru, kas juhatus edustuse otsust täitnud oli või mitte. Juhatus teatas aruandes, et ta seda mitte teinud ei ole, sest seal olla juba organisatsioonid kohal olnud. Seda põhjendust ei lugenud edustus rahuldavaks, sest otsustatud oli, et organisatsioonid võivad osa võtta ja neist ei tohtinud ära rippuda üliõpilaskonna edustamine. Pealegi tegi rahulolematuse avaldamise ettepaneku üks korporantidest, sellega on „Korporant“ ka siin asjaolude mittetundmise pärast märgist mõõda lasknud.

Üldmütsi küsimuse arutamisel puudub jälle loogiline side ja põhjendus. „Korporant“ ütleb esiteks, et värvimütsi ja üldmütsi vahel sisuliselt suuri lahkuminekuid ei olevat ja pärast, et üldmütsi maksmata

panemisel oluline ja eluline alus puudub, misjuures ta seda muidugi ei arva värvimütsi kohta, kuna see loogiliselt nii oleks.

Täiesti põhjendamata on aga ütetus, et üldmütsi maksmapanemine vabatahtlikult „läbi ei löö“, mida autor sellega põhjendab, et seda vaevalt pooled kandma saavad ja korporantide värvimütsid oma 14 liigiga üldmütsi ära varjavad. Mina ei ütle kategooriliselt ka seda, et ta „läbi lööb“, kuid võrdluseks toon umbkaudsed arvud. Kaugelt üle poole, s. o. üle 1500 (kui ma ei eksi, siis ligi 2000, kuid võtan miinimumi) üliõpilase on väljaspool organisatsioone ning esialgu ka jääb sinna. Vähemast poolest pool ehk natuke üle poole on korporante, s. o. maksimum 750—800. Mille peal põhjeneb siis ütetus, et see vaevalt neljandik osa üliõpilastest ülejäänud osa varju jätab, ka siis kui meie oletame, et 7—800 üliõpilast mütsi kandma ei hakka. Siiski jääks 1500 ümber ühtluse mütsi kandjaid 750—800 neljateistkümmet liiki värvimütse kandvate vastu.

Vilistlased ja kaasvõitlejad!

Tellige

„Üliõpilaslehte“

ja kandke hoolt, et ka teie tuttavate laual **see** ei puuduks. Sellega toetate „Üliõpilaslehte“ — Eesti üliõpilaskonna häälkandjat.

Saatke rohkesti **kaastööd!**

Igatahes ei saa nii kategooriliselt tõendada, et viimased esimesed ära varjavad. See oleks asjata ruumiraiskava poleemika tekitamine.

Olles üldmütsi poolehoidja, ei sea mina üldmütsi ideed sugugi vastandina värvimütsi ideele, koguni ümberpöörduvalt, leian selle tarvitusele võtmiseks neidsamu põhjendusi, mis olid maksivad korporatsiooni mütsi tarvitusele võtmise ajal. Näen üldmütsi idees just korporatsioonide välismärkide tarvitamise idee võitu. Seda enam paneb mind imestama, mispärast just korporantide ringkonnas selle vastu ollakse.

Korporatsioonide poolt võeti tarvitusele värvimüts, lint ja lipud, et ka väliselt avaldust leiaks see side, mis ühendama pidi ühe korporatsiooni liikmeid. Viimased võiksid ainult rõõmustada, et nende idee „läbi on lõõnud“ terves üliõpilaskonnas.

Vahe nende kahe mütsi vahel on selles, et tahetakse ühendada välismärgi läbi mitte üksikuid organisatsioone, vaid tervet üliõpilaskonda, misjuures siiski vabaks jääks ka üksikute organisatsioonide viisi eraldumine.

Korporatsioonid ja nende välismärgid tekkisid Tartus ajal, kus üksikud maakonnad üksteisest lahku läksid, kus poliitilised ja sotsiaalsed vastolud ja iseäralisused nende vahel suured olid. Korporatsioonid ei tekinud siis sugugi juhuslikult, vaid maakondliikude ühendustena, kuhu

liikmeteks kuulusid üliõpilased vastavatest maakondadest. Endise aja pärandusena on veel nimed, kuna maakondlik põhimõte juba kadunud on. Sellevastu on aga poliitiline elu meid niikaugele viinud, et ühes riikliku iseseisvusega on esile tulnud rahvustunne, riiklustunne, mis praegu omale väljendusviisi otsib ja ühe avaldusvormina üldmütsi näeb. Shovinismist rääkida meie juures, kus meil iseteadlik rahvustunne, võrreldes teiste kultuurrahvastega, nimetamisväärtki ei ole, on koguni põhjendamata.

Kuid ka oma reaaltähendus on üldmürgil olemas. Meie üliõpilaskonnal on vahekord korporantide ja teiste üliõpilaste vahel ja korporatsioonide eneste vahel nii teravaks läinud, et praegune värvimüts enam niipalju seda otstarvet ei täida, mis tal peaks olema, kuipalju ta just vaenusünnitajana osutub, mida tõendavad igasugused jahid värvimütsi peale.

Sellesse õhkkonda tooks üldine müts palju rahulikkust ja lahendust, sest et väline märk mitte ainult sisemise ühtluse ja ühistunde väljendajaks ei ole, vaid ka vastupidi — mõjub värvimüts ühendavalt tema kandjate peale.

Arvates, et üldmütsi küsimus on põhjendatud samaselt nagu värvimütsi oma, kuna ainult alus on laiem võetud, on tõesti raske leida tõsist põhjust, mis just selle idee toetajaid vastasrinda on sundinud asuma. „Korporant“ ütleb: „korporandid on üldmütsi vastu selle pärast, et selle katte all seltsid sõjakäiku korporatsioonide vastu peavad, et kas või üldmürgi läbi omale juhtivat kohta kätte võita“.

„Korporandi“ kirjatükki lugedes jõuad otsusele, et nad just üldmütsi toetama peaksid, sest kandmine on mõeldud vabatahtlikuna, ja siis ei „löö ta ju läbi“, ning seltsid kaotaks oma sõjakäigu juhtiva koha kättesaamiseks. Paistab aga siiski, et kardetakse oma seisukoha kadumist, sest ei saa teisiti seletada, mispärast juhus oma „üleolekut“ kõige kindlamalt tõendada kasutamata jäetakse. See on ju loogiline.

Mittekorporant.

Ülikooli teated.

Rakendus-matemaatika ja mehaanika kabineeli juhatajaks on kinnitatud professor **G. Rägo**.

Matemaatika-loodusteaduskonna sekretääriks H. Jaakson.

Senine matemaatika-loodusteaduskonna sekretäär professor J. Piiper on palunud teda sellest ametist vabastada. Tema asemele valitud on dotsent H. Jaakson.

H. Sepp edasi stipendiaadiks.

H. Sepp, kes suvel stipendiumi sai uurimiseks Soomes ja kelle kodumaaline stipendium nüüd lõppes, on luba saanud kodumaalist stipendiumi veel mõne aja edasi nautida. Ühtlasi peab ta ülikoolis edasi ettelugemisi Rootsi aja kohta.

Mag. V. Grünthal beel stipendiaadiks.

Mag. V. Grünthal on paar viimast aastat Helsingis stipendiaadina viibinud ja ennast seal doktori väitekirja vastu ette valmistanud. Ta pidi

nüüd ülikooli raamatukogusse assistendina ametisse astuma, aga ta valmis saanud väitekirja puhtalkirjutamine ja trükkandmine nõuab veel natuke aega. Sellepärast on ta ajapikendust ja stipendiumi saamist veel mõneks kuuks palunud ja ise jälle Helsingisse sõitnud, et seal jõuluks oma väitekirja asja lõpule saata.

Stipendiaat U. Ernitsile,

kes Setumaalt sugunimede panemiselt tagasi jõudnud, on määratud piirivenelaste murde uurimiseks abiraha kaheks kuuks.

Rootsi keele kursusi,

mida läinud semestril professor J. Bergman pidas, jätkatakse ilma tasuta sama professori poolt ka sel semestril. Arvatavasti jätkab esialgu prof. Bergman seni Rootsi keele õpetamist Tartu ülikoolis, kuni Rootsi keele lektor ametisse seatakse. Nagu kuulda, kavatses seda teha üks Rootsi selts, kes nimetatud keele õpetamise võõral maal oma lipukirjaks on teinud.

4 stipendiaati Leedu üliõpilast

on ülikooli valitsus otsustanud sellekohase palve peale veel loomaarsti-teaduskonda vastu võtta.

Maateaduse magistri

eksami kava on järgmiselt välja pandud. Eksamid on jaotatud: 1) eel-eksamideks, mis kahe esimese aasta (4 semestri) jooksul tulevad sooritada, 2) lõpueksamiks.

Eeleksamid tulevad sooritada kolmes rühmas: 1) Anorgaaniline keemia, füüsika, projektsioonide õpetus; 2) mineraloogia, üldine maateadus, matemaatiline maateadus; 3) zooloogia ja botaanika.

Lõpueksamis on ette nähtud a) teaduslik töö, b) üldine maateadus, erimaateadus ning valitav aine.

Valitava ainenähtud on antud: 1) maalugu ja mineraloogia, 2) inimese maateadus ja loomade maateadus.

Üliõpilased, kes maateaduses soovivad magistri eksami ära teha, peavad kartograafias peale 15 ettenähtud töö veel tegema iseseisvaid kartograafilisi töid ja harjutusi. Riigieksamiks on nõue vähem. Üliõpilastelt, kellel maateadus kõrvalainena, nõutakse 10, üliõpilastelt, kellel maateadus peainena, 15 kartograafilist tööd.

Üliõpilaste arv 1. oktoobril s. a.

1. oktoobril s. a. oli ülikoolis: 51 usuteadlast, 893 õigus- ja kaubandusteadlast, 250 agronoomi, 42 loomaarsti-teadl., 452 matemaatikaloosteadlast, 590 arstiteadlast ja 239 filosoofia-teadl., kokku 2517 üliõpilast. Peale selle käivad ettelugemistel veel 500 ümber vabakuulajaid.

Üleskutse üliõpilastele.

Õpetöö ülikoolis sügissemestril on alanud ja üliõpilased enamalt jaolt juba ülikooli linna kogunud, mis võimaldab viimastel lähemalt ning edulisemalt, kui see suvel võimalik oli, omade sisemiste asjade ning küsi-

muste korraldamisele, peale otsekohese õppimise, asuda. Tuleb soovida, et sel õpeaastal kõik need läinud suvel lahtiseksjäänud üliõpilaselenu puutuvad päevaküsimused nüüd enam-vähem lahendamist leiaksid.

„Üliõpilasleht“ tahab selles tähtsas töös jõudu mõõda kaasa aidata ja sekka lüüa, kus see tarviline ning otstarvekohane. Tema püüd on koguda oma ümber kogu Eesti üliõpilaskonda, võimaldada tal, peale teaduslikkude ning üldküsimuste, väljendada oma veergudel otsekoheseid üliõpilaselenu puutuvaid küsimusi. See on aga ainult siis täieliselt läbiviidav, kui üliõpilased igapidi „Üliõpilaslehte“ toetama ruttavad, — tarviline on nii aineeline abi kui ka kaastöö. Iseäranis viimase kohta peab tähendama, et seda seni üliõpilastelt väiksel arvul on saadud, kuna ometi täiesti loomuline oleks, et „Üliõpilaslehe“ veergudel peaasjalikult ainult üliõpilased kirjutaksid. Ajakirja toimkond tahab uskuda, et see nüüd, kus üliõpilased Tartu kokku kogunud, ka nii sündima saab, lootes noortelt teadusjüngritel rohket kaastööd.

Aineeline toetus tuleks „Üliõpilaslehele“ selle läbi, kui iga üliõpilane enesele „Üliõpilaslehe“ ostaks ehk telliks. Hind ei ole siin takistuseks, kõigest 240 m. kuni uue-aastani, mis praeguse rahaväärtuse juures isegi meie üliõpilastele, kes majanduslikult rasketes oludes, naeruväärt väike summa on. Peale selle otsekohese kohustuse „Üliõpilaslehe“ vastu, tuleks üliõpilastel kihutustööd teha, et ka mitte ühegi viistlase ega tuttava laual „Üliõpilasleht“ ei puuduks. Ei ole üleliigne, kui ka teisi abinõusid, nagu pidusid jne., ainelise toetuse muretsemiseks kasutamata ei jäetaks.

Üliõpilaskonna üldised kasud nõuavad, et üliõpilaskonnal oma hääle kandja oleks. See on aga ainult praegustel rasketel ja kallistel trükioludel siis võimalik, kui kõik agarasti ning soojalt „Üliõpilaslehe“ saatusest osa tahavad võtta ja seda ka teostavad.

„Üliõpilaslehe“ toimkond julgeb lootma jääda, et need lühikesed read üliõpilaste keskel laialist vastukõla ja poolehoidu leiavad. Toetage „Üliõpilaslehte“!

Muusika sektsiooni koosolek.

Pühapäeval, 2. oktoobril oli ülikoolis üliõpilaste muusika sektsiooni koosolek, mille päevakorra tähtsamateks punktideks olid mineva aasta tegevuse aruanne ja kavatsused edaspidiseks. Koosoleku avas sektsiooni esimees ksw. Grünberg, kes teatas, et täielise aruandega juhatus esineda ei saa, sest et kassaraamatud alles samal päeval Ameerikasse sõitnud laekahoidjalt kätte saadi. Juhataja kurdab, et mineva aasta algul nii hoogsalt pealehakanud töö lõpupoole rohkem ja rohkem soiku jäi, lauljate arv, mis alguses kuni sajani tõusis, kuivas lõpuks päris kokku. Harjutustel käidi lohakalt ja koori esinemine Soome laulukoori siinoleku ajal näitas, et meie hõimrahvast laulu alal kaugele maha oleme jäänud. Käesoleval hooajal, mil palju uusi, nooremaid jõude juure on tulnud, tohiks loota, et asi paraneb ja üliõpilaste laul võimsamalt kõlama hakkab.

Koosolejate poolt tõstetakse üles kvoorumi küsimus. Selgus, et sektsiooni liigete arvu kindlaks ei saa teha, enne kui kassaraamatud läbi on vaadatud. Ümbrakaudse arvamise järele oli koosolekul ikkagi vähem inimesi, kui kvoorumiks tarvis läheb. Sellepeale esineti ettepanekuga vähemalt valimised edasi lükata. Et aga üks eestseisuse liige ära on reisinud ja et laulukoori asi edasilükkamist kardab, otsustati hääletamisel ka valimised ära pidada. Avaldati isegi arvamist, et järgmisel koosolekul sedagi arvu liikmeid kokku ei saa.

Uute juhatusel liigete valimisega oli ka hulk tööd, sest ükski kandidaatidest ei tahtnud ennast valida lasta. Üks, tahtes takistada enese valimist, lahkus isegi koosolekult. Valiti uude juhatusse ksw. ksw. Sorl, Susi ja Orik, kes ametid oma

vahel järgmiselt ära jagasid: esimees — Sori, kirjatöimetaja — Orik ja laekahoidja — Susi.

Tuleviku kavatsuste hulgas oli peale endise segakoori elujõulisemaks muutmise ja temale juhataja otsimise, veel meestekoori asutamine hra Simmi juhatusel. Meestekoorist loodeti rohkem „asja saavat“ ja avaldati isegi kartust, et segakoorist lauljad meestekoori üle lähevad ja sel sellepärast meestehäälitest puudus tuleb.

Kogumulje koosolekust ei jäänud kõige parem. Võõrastavana tundus juba see, et meie 3000 üliõpilasest ainult mõnikümmeend lauluharrastajat leidis, kes koosolekule olid ilmunud, kuid teiselt poolt peab tunnustama, ja see on maksev pea kõigi meie üliõpilaskonna organisatsioonide kohta, et puuduvad need omadused, mis inimesi koos hoiaks, nimelt prääsiis ja korrekt asjaajamine; sellevastu paistab ka selles hoolimatus ja lohakus, millest üle peab saama, kui tahetakse, et meie ettevõtted edeneks. Võrreldes sellest küljest, näituseks, Soome koori asjaajamist mag. Klemetti juhatusel, näeme üllatavat vahet. Soome lauljad jooksid läbi linna kõige suurema viimasajuga, et mitte minutikski hiljaks jääda, ja paarile hiljaksjääjale soovitati Soome tagasi sõita. Punktipealsus, korrektsus ja prääsiis asjaajamino saagu meile eesmärgiks meie organisatsioonide tegevusel.

Näiteseksioon.

Ehk on küll mitmel korral ilmunud ajalehtis teateid näiteseksiooni tegevuse kui ka kavatsuste kohta, ent mõnelgi jääb arusamatuks, milleks ta on asutatud ja missuguste tähtsustega tema ülesanded on. Katsun nende küsimuste peale paari sõnaga vastust anda.

Kõige pealt olgu tähendatud, et ta ei asutatud selleks, et valmistada elukutselisi näitlejaid, vaid anda võimalust asjasthuvituile astuda lähemale teatrikunstile ja kasvatada arusaajat teatri publikumi, et üliõpilased — meie tulevane intelligents, — istudes teatris, saaksid kergemalt luua ühenduse nii enese ja näitelava vahel. Näitelava on erk — ta reageerib instinktiivselt kuulaja meeleolu peale. Peab kõige pealt olema kuulaja siis saab näitelava väärine olema, kuna ta teab, et ei „mängi“ ajaviiteks sinna tulnud rahvale, vaid elab läbi ettekantavat ja, võib olla, vastab nii mõnegi kuulaja küsimusele, millele see kuskilt vastust pole saand. Ei saa olla nõuete kõrgusel seisvat teatrit, kui ei ole kuulajat, arusaajat kuulaja.

Kasvab kuulaja, — kasvab ka teater. See oleks üheks ülesandeks.

Teiseks tuleb lugeda keelelise intelligentsi kultiveerimine. Rääkimata sellest, et elades mitme võrra rahva võimu ja vaimu all, oleme omandand nende rahvaste aktsendi oma kõnes, on veel ka muid keelelisi vigu, nagu kiirelt, segaselt rääkimine, sõnade allaneelamine, valesti rõhutamine j. n. e.

Meie keel on ilus, sellepärast peab ta ka ilus olema. Ja iseäranis veel nende juures, kes peavad teda väärilisena esitama — meie haritlaste juures. Kuulake aga, kuidas meie advokaadid ja kohtunikud mulisevad, nii et kolme sammu kaugusele pole midagi kuulda, ehk ka kirikuõpetajad. Kas ei riiva ka see meie emakeele ilu, kui ka eestilisi tundeid üleüldse, kui mõni auväärne professor läbi nina räägib, kõhatab iga sõna tagant, rääkimata veel õigekirjutuslikkudest vigadest, nagu: „tähtjas punkt“, nelja obese jõuga“, „prostoi kaalud“ j. n. e. Kui ilus on aga kuulata, kui keegi räägib puhtalt, selgelt, iseteadvalt — see on isesugune nauding.

Mis puutub plastikasse, siis ka see on igapäevases elus tähtis, kuna ta hävitab igasuguseid nurgalisi liigutusi, kätega mõtlemata vehklemisi, teadmatuse, mis nendega teha j. n. e., ning annab meile ilusad, ümmargused, väljendavad liigutused.

Sektsioon tahab just sellekülgselt oma liikmeid arendada, kultiveerida neis esteetilisi tundeid. Selle tähtsust ei või keegi eitada. Meie teame, kui tähtsaks pidasid greeklased ja roomlased diktsiooni ja plastikat. Neil mail sunniti viletsat kõnelejat kivide abil auditooriumist lahkuma. Meie aga kuulame külma rahuga nüüsgust pealt ja kirume neid, kuid keegi ei tee ülesandeks enesele end ses suhtes arendada.

Kaasvõitlejad, kasvatagem rohkem oma ilutundeid!

Et aga need püüded kuhugi viiksid ja meie ka nende vilja näeksime, pöördun kaasvõitlejate kui ka kõikide ideele kaasatundjate poole ettepanekuga toetada seda kui moraal-selt, nõnda ka aktiivse osavõtmisega.

Nõuab ju see kõik suuri kulusid, mille katmine mitte liigete taskust ei tule, vaid katta tuleb neid korraldatavatest näitemängu- kui ka perekonna-õhtute sissetulekuist. Sektsioon saab omalt poolt kõik tegema, et oma sihti täiuseni viia.

Tegevuskavas on esialgu: näitemängu harjutused, diktsioon ja plastika. Kui olukord lubab, saab tegevus laiendatud, — loengute näol kunsti ja teiste alade üle.

—P. Kuusik.

Ülikooli juures oleva Akadeemilise Põllumajandusliku seltsi

esimene koosolek sel semestril peeti ära 5. s. k. p. Koosoleku avas seltsi esimees dotsent P. Köpp, avaldades lootust, et sel semestril edeneks töö samase hooga, kui eelmiselgi.

Suve vaheajal on seltsi raamatukogu heaks suurem tellimine Saksamaale ära saadetud. Peale selle kavatakse veel üht tellimist teha. Kui kõik tellitavad raamatud päralt jõuavad, siis on seltsil põllumajanduslike raamatute poolest üks täielikumatest raamatukogudest. Ka ruumide muretsemiseks on samme astunud, kuid nende leidmine on väga raske. On siiski nende saamiseks uued võimalused avanenud. Lugemislalul on seltsil praegu kümnekond saksakeelist ajakirja.

Selts on tellinud oma liikmetele Saksamaalt õperaamatuid, mis üle kahe korra odavamad tulevad, kui raamatukauplustest ostes.

Koosolekul võeti ka seltsi kodukord vastu ja määrati tegevliikmete liikmemaks kindlaks.

Üliõpilasköögi tegevus

käesoleval semestril võis remondi töttu, mis Ülikooli valitsuse poolt köögi laienamiseks ette võetud, alles 2. oktoobril algada. Köök töötab endisel alusel — Üliõpilaskonna edustuse ettevõttena. Läänud aastal Ameerika abiandmise organisatsiooni poolt annetatud toiduainetega tänava rehkendada ei või, kuna kuuldavasti nimetatud toetuse andmine lõpetatavat. Et defitsiidi eest hoiduda määrati üksiku lõunasöögi hinnaks 25 mk., mille eest võimalik anda korralist ja toitvat lõunat. Osavõtjaid on praegu ligi 250, missugune arv iga päevaga suureneb, nii et suurel hulgal lõunate valmistamine märksa odavam tuleb. Tehtud ümberehituste ja remondi töttu on aga võimalus avanenud valmistatavate lõunasöökkide arvu kunni 600 suurendada. Üliõpilasköök võib arvatavasti juba ligemas tulevikus toitvate väärtust tuntavalt tõsta.

Esimene Eesti arstiteaduse kongress

peetakse Tartus ühel ajal lervishoidliku näitusega, mis 30. nov. algab, ära. Kongressi avab Tartu arstide seltsi esimees. Avamisele oodatakse ka Riigivanemat ja peale selle külalisi Helsingist, Riiaist ning vahest ka Kovnost. Kongressi töö algab 2. detsembril ja kestab 3 päeva.

Kongressi ajal tahetakse arstide poolt 69 kõnet pidada. Meie arstide kõrval on referentideks veel palju arste Helsingist ja Riiaist. Et kõiki kõnesid võimalik ette kanda oleks, siis kavatakse neid sektiioonide vahel ära jaotada. Kõned, mis üleüldise tähtsusega, peetakse ülikooli auals peale lõunat, Kongressi puhul kavatakse ka Eesti arstide hääle kandja esimest numbrit välja anda. Ajakirja sisu oleks puhtteaduslik ja ajakiri hakkaks edaspidi korralikult ilmuma.

Esimene tervishoidlik näitus

peetakse Tartus 30. nov. kuni 7. detsembrini ära. Näituse ruumideks on antud 5—6 tuba uues ülikooli majas. Et ülesandmisi rohkesti, siis ei jatku arvatavasti neist tubadest.

Paremate väljapanekute eest antavad diplomid valmistatakse ühe parema kunstniku kavandi järele. Kavandi valmistamise eest antakse kuni 5000 marka tasu.

Üliõpilaskonna kergejõustiku võistluste tagajärjed.

Esimene võistluste päev.

100-m. esimesest eeljooksust pääsesid lõpujooksu: 1) Triigel („Sport“) 12,3 sek. 2) Raudsepp („Sport“) 1 m. järel ja 3) Ever senior („Vironia“) 1½ m. järel.

Teisest eeljooksust pääsesid lõpujooksu: 1) Ever junior („Vironia“) 12. sek., 2) Anderson („Estica“) 1½ m. järel ja 3) Reimann („Estica“) 2½ m. järel.

Kaugus hüpe hoota: 1) Triigel C. „Sport“) 2.86,5, 2) Teder („Sakala“) 2.85 ja 3) Ever junior („Vironia“) 2.82,5.

100 m. tõkkejooks: 1) Ever junior („Vironia“) 19,8 sek., 2) Teder („Sakala“) 20 sek., 3) Ever senior („Vironia“) pool m. järel.

Kuulitõuge: 1) Määr („Sport“) 11.47, 2) Ever junior 10.73 ja 3) Teder („Sakala“) 10.46.

Kaugushüpe hooga: 1) Ever junior („Vironia“) 6.14,5 — uus üliõpilaskonna rekord — endine 5.77 Andersoni (E. Ü. S.) oma, 2) Org („Sakala“) 5.88 ja 3) Reimann („Estica“) 5.84.

Kõrgushüpe hoota: 1) Triigel („Sport“) 135 sent. — uus üliõpilaskonna rekord — endine 133 sent. Sinisoffi („Vironia“) oma, 2) Janson („Vironia“) 134 sent. ja 3) Ever senior („Vironia“) 125 sent.

400 m. jooks: 1) Veiss („Sport“) 58.3 sek., 2) Reimann („Estica“) 59 sek. ja 3) Rõks („Vironia“) 60,8 sek.

Vasara heitmine: 1) Treiberg („Sport“) 25.24, 2) Sliimann („Estica“) 22.63 ja 3) Lepp („Sport“) 20.45.

5000 m. jooks: 1) Zirk („Sport“) 19.25,1, 2) Sarin („Sport“) 20.1,3 ja 3) Teemant („Sport“) 20.50.

Võistluse teine päev,

pühapäeval, 25. sept. algas 100 meetri lõpujooksuga, kus esimene Ever (noorem) — 12 sek. (uus üliõpil. rekord), 2) Triigel ja 3) Reimann.

Ketashesites: 1) Ever (n.) — 30,27 m., 2) Anderson — 29,15 m., 3) Teder — 28,69 m.

Kõrgushüppes hooga: 1) Ever (n.) — 1,72½ m. (uus üliõpil. rekord), 2) Triigel — 1,60 m., 3) Org — 1,60 m.

Teivashüppes: 1) Ever (n.) — 3,10 m. (uus üliõpil. rekord), 2) Ever (vanem) — 2,90 m.

Odaheites: 1) Ever (n.) — 40,53 m., 2) Veiss — 38,30 m., 3) Treiberg — 38,12 m.

Raskushites: 1) Määr — 12,15 m. (uus üliõpil. rekord), 2) Treiberg — 11,79 m.

3) Lepp — 11,27 m.

Kolmikhüppes: 1) Ever (n.) — 12,55 m. (uus üliõpil. rekord), 2) Triigel — 11,37 m., 3) Treiberg — 11,24 m.

1500 meetri jooksus: 1) Veiss — 4 min. 40,3 sek., 2) Anderson — 5 m. 2 sek.

Väljaandja Üliõpilaskonna Edustus. — Vastutav toimetaja: Karl Peterson.

Toimkonna juhataja: Karl Kirp.

Sekretäär: Marie Reistal.

Tegev toimetaja: J. Albreht.

J. A. REKAND

Apteegi magasin Uueturu tän. nr. 3.

Soovitab suures väljavalikus:

Taskukammisi

Vegetale

Breoliini

Hiinavett

Shamponi

Juukseõli

Juuksepuumatid

Eau de cologne

Odeuri

Puudrid

Kreemisi käte ja näo tarvis

Kasevett

Hamba harju

— pulbrit

— pastasi

— eleksiiri

Tualett- ja rohuseepisid

Glycerin velours

Sen-Sen (pakkides ja klaasides)

Puuvilla, nohu ja hambavalu vastu

Boromenthol

Citrovanille

Kõha kompvekki

Likööri essentse

Keiser borouxi

Konnasilma plaastrid ja rõngad

Küüne pastat ja viilised

Soojamootjaid

Pinsolid

Syndeticoni

Inglise plaastrit

Habemeajamise kivi, vahu taldrikuid, pinslid ja pulbrit. Tindi-roosteplekkide võtjat. Saapa kreemi „LODIX“ jne. (Kõige parem kroomnahale, annab hea läike nahale, hoiab pehme.)

Üliõpilastele kaarti ettenäitamisel 10% hinnaalandust.

Ei ole kaugeltki ükskõik,

kust Teie omad raamatud ostate. Mitmesugused on inimeste harjumused ja sihid, kuid üht peaks igauks silmas pidama, et ei ole sünnis harjumuste järele talitades toetada tarvitajana oma ostudega ükskõik missuguseid ettevõtteid, ilma valikuta — vahet tegemata.

Kõige halvemal ajal,

kui juba tänavune kooliraamatute sügishooaeg lõppemas ja üldiselt kirjanduse tarvita- mine pärast sõdasid haruldaselt väike j. m. s. s., asus „Sõnavara“ oma sihtide teosta- misele, missugustega enamjagu juba tutvunud „Üliõpilaslehes“ nr. 3/4 ja 7/8. On raskustest hoolimata juba kaunis avarad ruumid, valikukohane sissead ja raamatud muretsetud, ja jääb ainult soovida, et raamatutarvitajad, — õpetajad, õppurid ja kõik kirjandussõbrad ei viibiks üksmeelselt „Sõnavara Keskladu“ ümber tarvitajatena koondumast, et oleks võimalust ka edaspidiseid kavatsusi teostada, missugustest kõige ligemad on ladu täisvalikuni täiendamine ja „Sõnavara Kirjastuse“ asutamine. Kes ligemalt huvitatud on, — ärgu viibigu üksikasjalisemalt järelepärimast.

„Sõnavara laenukogu“

on praegu asutamisel ja esialgselt mõnesaja köitelisena — 1. novembrist s. a. avatud. Tema iseäraldus on see, et temas enamuses on just teaduslised raamatud, kõiksugu käsiraamatud ja ainult parem ilukirjandus — mitmesugustes keeltes. Selleaolistest laenukogudest oli seni suur puudus, sest mitte igauks ei suuda ju raamatute alla saja- tuhanelisi kapitalisid paigutada, kuna sel viisil oma tarvitusi enamjagu saab rahuldada.

„Sõnavara Aastaraamatu“

ja kodumaa pildistusosakonna üle teated ligemates „Üliõpilaslehe“ numbrites.

Sellepärast tulgu kõik

tutvunema uuemaage se ettevõtte sisseadega ja ostku ning laenake omale raamatuid ainult

„Sõnavara“ Keskladust ja Laenuraamatukogust

Tartus, Lai t. 27-a (Rentei kõrval).

BERLIINI konditorei

Rüütli tän. 22.

Korralikud
ja
maitsevad

lõunasöögid.

Tellimise
peale
igal ajal
saadaval.

Peale selle toitev kohvi, maitsevad koogid, küpsised j. n. e.

Hinnad väga mõõdukad.

Kooli tarbe- ja mänguasjade tööstus

„KOOL JA MÄNG“

Tallinnas, Vana Posti t. nr. 2.

Valmistab kaunid kingitusi noorele ja vanale.

Koolidele tarbeasju

nõnda kui: joonistus- ja joonelaudu, tsirkliid, geometr. kehasid j. n. e.

Spordimeestele

häid süste jõgedel ja järvedel liuglemiseks.

F. HARKMANN'i riidekauplus

Küüni tän. 3,

soovitab rikkalikus väljavalikus sise- ja väljamaa

kõiksuguseid riidekaupasid.

Hinnad mõõdukad.

Zero & Juhkentali väljaandel ilmus

„Esimene Tallinna kaubandus-aadressraamat”

Raamatu hind Emk. 300.—.

Saada igast suuremast kodumaa raamatukauplusest.

Firma **W. Juhkental & Ko.** poolt ilmub selle aasta detsembril

„Esimene Tartu ja Lõuna-Eesti kaubandus-tööstus-aadressraamat”

milles pööratud eriline tähelepanu Lõuna-Eesti majanduslikule elule ja käsitatud Lõuna-Eesti majanduslikud väljavaated.

Raamatu sisukord on järgmine:

- 1) Tartu ja Lõuna-Eesti kaubanduslik ajalugu.
- 2) Lõuna-Eesti majanduslik seisukord.
- 3) Lõuna-Eesti majanduslik tulevik.
- 4) Tartu ja Lõuna-Eesti vaatamisväärt kohad (ilustatud piltidega).
- 5) Lõuna-Eesti kaubandus- ja tööstusharude registrid.
- 6) Eesti majanduslike organisatsioonide nimestik.
- 7) Tartu, Viljandi, Pärnu, Valga, Võru ja Petseri linnade plaanid.
- 8) Lõuna-Eesti raud-, vesi- ja maanteede-kaart.
- 9) Lõuna-Eesti kaubandus- ja tööstus-, karto- ja diagrammid.
- 10) Väljamaa ostuallikad.
- 11) Tartu tänavate nimestik.
- 12) Lõuna-Eesti, Tartu, Tallinna ja väljamaa kuulutused.

Raamatuhinnaks on ette nähtud Emk. 300.—. Kuna raamatu kaustaga vastu võetavate kuulutuste arv piiratud ja kuulutusi juba rohkesti vastu võetud, siis palume austatud Lõuna-Eesti ja Tallinna kuulutajaid kuulutuste ärasaatmisega rutata. Ka raamatu ettetellimistega palume mitte viivitada.

Väljaandjate peasisitus:

W. Juhkental & Ko. Tallinnas, Gonsiori tän. 10. Kõnetr. 17-35.

Ainuesitajaks Lõuna-Eestis:

Karl Kirp, Tartus, Lille tän. 9, krt. 6.

Peale selle esitajad kõigis Lõuna-Eesti linnades.

A. Pääsuke, Promenadi tän. nr. 2.

A. Pääsuke

Promenadi uul. 2

A. Pääsuke, Promenadi tän. nr. 2.